

NÁRODNÁ RADA SLOVENSKEJ REPUBLIKY

VII. volebné obdobie

Číslo: PREDS-638/2018

1252

Z á k o n

zo 6. decembra 2018 o osobitnom odvode obchodných reťazcov a o doplnení zákona č. 595/2003 Z. z. o dani z príjmov v znení neskorších predpisov, vrátený prezidentom Slovenskej republiky na opätovné prerokovanie Národnou radou Slovenskej republiky

Materiál obsahuje:

1. List prezidenta Slovenskej republiky z 12. decembra 2018 č. 4500-2018-KPSR
2. Rozhodnutie prezidenta Slovenskej republiky z 12. decembra 2018 o vrátení zákona
3. Schválený zákon zo 6. decembra 2018

Bratislava december 2018

Andrej Kiska
prezident Slovenskej republiky

SEKRETARIAT PREDSEDU NÁRODNEJ RADY SLOVENSKEJ REPUBLIKY		
Dátum: zaevidovania:		
12-12-2018		
Číslo spisu: PRED-638/2018		
Listy	Prilohy:	
RZ	ZH	LU

Bratislava 12. decembra 2018
Číslo: 4500-2018-KPSR

Vážený pán predseda,

podľa čl. 102 ods. 1 písm. o) Ústavy Slovenskej republiky vraciam Národnej rade Slovenskej republiky zákon zo 6. decembra 2018 o osobitnom odvode obchodných reťazcov a o doplnení zákona č. 595/2003 Z. z. o dani z príjmov v znení neskorších predpisov.

Vzhľadom na obsah pripomienok k vrátenému zákonu uvedených v rozhodnutí, moja účasť na schôdzi Národnej rady Slovenskej republiky nie je nevyhnutná. Dovoľujem si Vás, vážený pán predseda, požiadať o doručenie môjho rozhodnutia všetkým poslancom a o prerokovanie vráteného zákona v Národnej rade Slovenskej republiky bez mojej účasti.

Vrátenie zákona vo výboroch Národnej rady Slovenskej republiky odôvodní Stanislav Gaňa, riaditeľ odboru legislatívy a milostí Kancelárie prezidenta Slovenskej republiky.

S pozdravom

Vážený pán
Andrej Danko
predseda Národnej rady
Slovenskej republiky
Bratislava

Andrej Kiska
prezident Slovenskej republiky

Číslo: 4500-2018-KPSR

ROZHODNUTIE
prezidenta Slovenskej republiky

o vrátení zákona zo 6. decembra 2018 o osobitnom odvode obchodných reťazcov
a o doplnení zákona č. 595/2003 Z. z. o dani z príjmov v znení neskorších predpisov

Predkladá:
Andrej Kiska
prezident Slovenskej republiky

A handwritten signature in blue ink, appearing to read 'Andrej Kiska', with a stylized flourish at the end.

Bratislava 12. decembra 2018

Na rokovanie

Národnej rady Slovenskej republiky

I

Podľa čl. 102 ods. 1 písm. o) Ústavy Slovenskej republiky vraciam Národnej rade Slovenskej republiky zákon zo 6. decembra 2018 o osobitnom odvode obchodných reťazcov a o doplnení zákona č. 595/2003 Z. z. o dani z príjmov v znení neskorších predpisov (ďalej len „schválený zákon“).

Navrhujem, aby Národná rada Slovenskej republiky (ďalej len „národná rada“) pri opätovnom prerokovaní zákon neprijala ako celok.

II

Schválený zákon má ambíciu korigovať nahromadené problémy v poľnohospodárstve a potravinárstve na Slovensku. Jeho deklarovaným cieľom je podpora domácich poľnohospodárov a potravinárov z prostriedkov získaných prostredníctvom osobitného odvodu z obratu obchodných reťazcov (ďalej len „odvod“).

V porovnaní produktivity a zamestnanosti na hektár obrábanej plochy patrí Slovensko medzi najslabšie krajiny v celej Európskej únii. Obchodná bilancia s potravinami je v chronickom deficite; vlani presiahol deficit zahraničného obchodu s potravinami jednu miliardu eur. Neuspokojivé výsledky a nesprávne motivácie v poľnohospodárstve sú ľahko ilustrovateľné. Slovensko produkuje dvojnásobne viac surových obilnín, než spotrebuje. Poľnohospodári vyvážajú živé jatočné zvieratá, ale deficit v obchode s mäsom a mäsovými výrobkami v minulom roku presiahol 300 miliónov eur. Potravinári nevyrábajú dostatok produktov s vyššou pridanou hodnotou a nie sú schopní pokryť potreby predajcov.

Do podpory poľnohospodárstva a potravinárstva v Slovenskej republike pritom smerujú významné zdroje zo Spoločnej poľnohospodárskej politiky EÚ. V rokoch 2007 až 2013 to bolo 3,9 miliardy eur. V období 2014 až 2020 bolo alokovaných 4,6 miliardy eur a predbežný návrh na obdobie 2021 až 2027 hovorí o 4,4 miliardách eur. Každoročne smeruje do poľnohospodárstva, potravinárstva a rozvoja vidieka približne 600 miliónov eur. V poľnohospodárstve a potravinárstve je zamestnaných zhruba stotisíc ľudí. Nepriama dotácia na jedno pracovné miesto tak dosahuje až 500 eur mesačne.

Napriek týmto zdrojom sa výkonnosť sektora zhoršuje. Zamestnanosť v potravinárstve stagnuje, v poľnohospodárstve klesla za uplynulú dekádu o polovicu. Domáca poľnohospodárska politika dlhodobo uprednostňuje nízkoпродуктивne výroby

a extenzívne využívanie pôdy. Navyše, Najvyšší kontrolný úrad opakovane poukázal na neefektívne a netransparentné využívanie zdrojov EÚ.

Do tohto prostredia prichádza schválený zákon, ktorý zavádza odvod 2,5 % z tržieb obchodných reťazcov. Bude sa vzťahovať približne na polovicu obratu v maloobchode s potravinami a jeho efekt je porovnateľný so zvýšením sadzby DPH o 2,5%. Podľa štúdie Inštitútu finančnej politiky Ministerstva financií Slovenskej republiky sa zníženie daní premieta do zníženia cien pozvoľne, naopak zvýšenie daňového zaťaženia prechádza do koncových cien pre spotrebiteľa okamžite, a takmer v plnom efekte.¹ Očakávaný výnos z odvodu na úrovni 80 miliónov eur z tohto dôvodu predraží nákup bežnej slovenskej domácnosti o 40 eur ročne.

Na maloobchodnom trhu panuje konkurenčné prostredie, ktoré tlačí nadol ceny aj ziskovosť firiem. Niektoré veľké obchodné reťazce majú dokonca zisk v porovnaní s celkovými tržbami nižší ako 2,5%, čo pri statickom prepočte znamená, že schválená legislatíva je pre nich likvidačná.

Hlavným problémom schváleného zákona je však diskriminačný a nerovný prístup k maloobchodníkom. Legislatíva ich rozdeľuje do dvoch skupín s rozdielnym odvodovým režimom. Zvolené kritériá sú arbitrárne a z hľadiska štruktúry maloobchodného trhu na Slovensku nepodložené. Rozdeľovanie obchodníkov do špecifických skupín deformuje hospodársku súťaž a okliešťuje slobodu podnikania.

Zmätočne a nepresvedčivo pôsobia i plány o využití prostriedkov z odvodu. V odôvodnení schváleného zákona sú tieto ciele popísané len vágne. Doterajšia skúsenosť potvrdená správami Najvyššieho kontrolného úradu preto nabáda skôr k ostražitosti.

Z hľadiska dosiahnutia deklarovaného cieľa preto hodnotím schválený zákon ako škodlivý. Nereaguje na chronické problémy v poľnohospodárstve a potravinárstve, uvaľuje dodatočnú daň na potraviny a zákonodarca nedokázal presvedčivo obhájiť ani efektívnosť a účelnosť použitia vybraných prostriedkov. Zavedením odvodu sa nezmení nepomer vo vyjednávacej sile jednotlivých aktérov v dodávateľskom reťazci. Efektívne nástroje na riešenie neférových dodávateľských vzťahov má Protimonopolný úrad Slovenskej republiky, a nie Finančná správa Slovenskej republiky.

III

Schválený zákon bol na rokovanie národnej rady predložený ako poslanecký návrh a nebolo k nemu uskutočnené medzirezortné pripomienkové konanie. Riadny zákonodarný proces, ktorý zahŕňa všetky prvky posudzovania vplyvov, odôvodňovania

¹ <http://www.finance.gov.sk/Default.aspx?CatID=10277>

návrhu a diskusie o ňom, slúži ako garancia kvality, dôveryhodnosti a legitimacy prijímanej legislatívy.

Zákon č. 400/2015 Z. z. o tvorbe právnych predpisov a o Zbierke zákonov Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o tvorbe právnych predpisov“) v § 2 ods. 1 ustanovuje, že cieľom tvorby právnych predpisov je pripraviť za účasti verejnosti taký právny predpis, ktorý sa stane funkčnou súčasťou vyváženého, prehľadného a stabilného právneho poriadku zlučiteľného s právom Európskej únie a medzinárodnoprávnymi záväzkami Slovenskej republiky.

Vzhľadom na závažné účinky odvodu na široký okruh subjektov mala byť zabezpečená väčšia účasť verejnosti na legislatívnom procese. Spolu s podstatnými zmenami v znení zákona prostredníctvom pozmeňujúceho a doplňujúceho poslaneckého návrhu a plánovaným nadobudnutím účinnosti schváleného zákona 1. januára 2019 to pre subjekty, na ktoré sa má vzťahovať, znamená právnu neistotu. Majú zároveň k dispozícii neprimerane krátky časový priestor na uskutočnenie potrebných opatrení ako reakcie na novú právnu úpravu.

IV

Odvod by mal zaťažovať obchodný reťazec, ktorý schválený zákon vymedzuje v čl. I § 2 ods. 1 písm. a) ako zoskupenie obchodných prevádzkarní, ktoré používajú rovnaké alebo vzájomne zameniteľné označenie obchodným názvom a ktoré sú prevádzkované tým istým podnikateľom alebo vzájomne majetkovo alebo personálne prepojenými podnikateľmi, pričom musí spĺňať tieto štyri zákonom ustanovené podmienky:

- a) je prevádzkovateľom potravinárskeho podniku,
- b) má prevádzky aspoň v 15 % všetkých okresov,
- c) aspoň 25 % čistého obratu pochádza z predaja potravín konečnému spotrebiteľovi,
- d) prevádzky majú jednotný dizajn, spoločnú komunikáciu a spoločné marketingové aktivity.

Okrem vyššie uvedeného pozitívneho vymedzenia subjektu odvodu schválený zákon v čl. I § 2 ods. 2 definuje, že za obchodný reťazec sa nepovažuje:

- a) zariadenie spoločného stravovania,
- b) malý podnik a stredný podnik,
- c) obchodný reťazec, ktorý je výrobcou potraviny a ktorý predáva potraviny konečnému spotrebiteľovi, pričom najmenej 80 % jeho čistého obratu pochádza z predaja potravín, ktoré vyrobí,

- d) obchodný reťazec, ktorý je majetkovo prepojený s výrobcou potravin podľa písmena c), pričom najmenej 80 % jeho obratu pochádza z predaja potravín, ktoré vyrobí výrobca, s ktorým je majetkovo prepojený,
- e) obchodný reťazec, u ktorého najmenej 80 % jeho obratu pochádza z predaja potravín jednej triedy.

Schválením pozmeňujúceho a doplňujúceho poslaneckého návrhu v národnej rade bolo do schváleného zákona doplnené ustanovenie čl. I § 4 ods. 2, podľa ktorého do základu odvodu sa nezapočítava čistý obrat obchodných prevádzkarní, ktoré sa nachádzajú v:

- a) okresoch zapísaných v zozname najmenej rozvinutých okresov a ktoré majú najviac desiatich zamestnancov,
- b) obci, kde sú najviac tri obchodné prevádzkarne, ktoré predávajú potraviny konečnému spotrebiteľovi.

Na základe uvedeného pozitívneho a negatívneho vymedzenia pojmu „obchodný reťazec“ možno konštatovať, že zákonodarca vytvára dve kategórie obchodných reťazcov, a to:

- a) obchodné reťazce, ktoré majú na základe schváleného zákona povinnosť platiť odvod a
- b) obchodné reťazce, ktoré takúto povinnosť nemajú.

Podľa § 3 ods. 2 prvej vety zákona o tvorbe právnych predpisov právny predpis musí byť terminologicky správny, presný a všeobecne zrozumiteľný. Vzhľadom na množstvo a vzájomné prekrývanie sa ustanovených neprehľadných podmienok pojem „obchodný reťazec“ nie je vymedzený presne a môže v aplikačnej praxi spôsobiť nejednoznačnosť pri určovaní obchodného reťazca s povinnosťou platiť odvod a naopak.

Keďže podľa čl. I § 4 ods. 1 schváleného zákona je základom odvodu čistý obrat obchodného reťazca za príslušné odvodové obdobie a podľa čl. I § 5 schváleného zákona je sadzba odvodu 2,5 %, vytvára sa tak podstatný rozdiel napríklad medzi obchodným reťazcom, ktorý má 24,99 % čistého obratu z predaja potravín konečnému spotrebiteľovi, a obchodným reťazcom, ktorý má 25 % čistého obratu z predaja potravín konečnému spotrebiteľovi. Ďalším príkladom môže byť obchodný reťazec, ktorý je výrobcou potravin a ktorý predáva potraviny konečnému spotrebiteľovi. Tomuto subjektu vzniká povinnosť platiť odvod pri dosiahnutí podielu 25 %, ale zároveň mu zaniká pri dosiahnutí podielu 80 %.

Rozdiely medzi obchodným reťazcom povinným platiť odvod a obchodným reťazcom bez tejto povinnosti môžu byť zanedbateľné. Dotknuté obchodné reťazce, ako aj tie, ktoré nebudú platiť odvod, sú však objektívne porovnateľné. Súťažiaci na tom istom vnútornom trhu a poskytujú tie isté služby v súlade s princípmi slobodnej hospodárskej súťaže. Následkom právnej úpravy schváleného zákona je tak nerovnaké

zaobchádzanie so subjektmi v objektívne porovnateľnom postavení, ktoré je možné kvalifikovať ako porušenie zákazu diskriminácie podľa čl. 12 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“).

Podľa čl. 55 ods. 2 prvej vety ústavy Slovenská republika chráni a podporuje hospodársku súťaž. Prijatou právnou úpravou však zákonodarca znevýhodňuje niektoré obchodné reťazce ako podnikateľské subjekty tým, že ich zaťažuje povinnosťou platiť odvod. Zákonodarca neuviedol objektívne dôvody pre odlišné zaobchádzanie s objektívne porovnateľnými obchodnými reťazcami. Tvrdenie o dominantnom postavení niektorých obchodných reťazcov bolo vyvrátené analýzami a zisteniami Protimonopolného úradu Slovenskej republiky. Preto, podľa môjho názoru, schválený zákon nie je v súlade s ústavne zaručenou ochranou a podporou hospodárskej súťaže.

V súvislosti s negatívnym vymedzením pojmu „obchodný reťazec“ v čl. I § 4 ods. 2 schváleného zákona zákonodarca tvrdí, že tieto obchodné prevádzkarne by nemali byť zaťažené odvodom, aby boli zabezpečené potreby obyvateľov a nebol narušený rozvoj najmenej rozvinutých regiónov. Schválený zákon však nepredstavuje žiadnu garanciu pred zvýšením cien v spomenutých okresoch a obciach. Obchodný reťazec nie je nijako obmedzený v určovaní cien vo svojich jednotlivých prevádzkarňach.

Deklarovaným účelom zákona je „spravodlivejšie prerozdelenie“ pridanej hodnoty v rámci dodávateľského potravinového reťazca. V tejto súvislosti pôsobí protichodne právna úprava v schválenom zákone, podľa ktorej odvodu podlieha celý čistý obrat obchodného reťazca, aj keď môže vo svojej väčšej časti pochádzať z predaja iného tovaru ako potravín konečnému spotrebiteľovi. Za predpokladu, že subjektom odvodu by mali byť obchodné reťazce predávajúce potraviny konečnému spotrebiteľovi, nemal by byť odvodom zaťažený aj čistý obrat z predaja iného tovaru konečnému spotrebiteľovi než potravín. Schválený zákon uvedené skutočnosti nezohľadňuje a následkom je zaťaženie odvodom aj tých obchodných reťazcov, u ktorých predstavuje predaj potravín len menšiu časť ich celkového predaja. Odvod je obmedzením, ktoré nie je schopné zaručiť uvádzaný cieľ; chýbajú na to akékoľvek analýzy a vecné dôkazy, ktoré by potvrdzovali, že práve určený odvod zabezpečí rovnomernosť či spravodlivosť pri distribúcii pridanej hodnoty.

Schválený zákon ustanovuje použitie výnosu z odvodu prostredníctvom rozpočtovej kapitoly Ministerstva pôdohospodárstva a rozvoja vidieka Slovenskej republiky (ďalej len „ministerstvo“), pričom však účel jeho použitia je vymedzený len demonštratívne. Napriek cieľu zákonodarcu tak neobsahuje záruku, že sa výnos z odvodu vráti naspäť do dodávateľského potravinového reťazca. Rozhodnutie o jeho využití je výlučne v kompetencii ministerstva, ktoré môže byť aj iné, ako je zákonom demonštratívne ustanovený účel.

Súčasťou právneho poriadku Slovenskej republiky je aj zákon č. 222/2004 Z. z. o dani z pridanej hodnoty v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o DPH“). Podľa

§ 27 ods. 1 druhej vety zákona o DPH sa na tovary uvedené v prílohe č. 7 zákona o DPH uplatňuje znížená sadzba dane 10 % zo základu dane. Obsahom prílohy č. 7 zákona o DPH je zoznam tovarov so zníženou sadzbou dane, medzi ktorými sú aj niektoré potraviny. Ak by sa začal v praxi uplatňovať schválený zákon, predstavovalo by to popri dani z pridanej hodnoty duplicitné zaťaženie toho istého tovaru. Argument, že platenie odvodu obchodnými reťazcami sa neprejaví vo zvyšovaní cien, neobstoí a je si toho vedomý aj zákonodarca vzhľadom na odôvodnenie ustanovenia výnimky podľa čl. I § 4 ods. 2 schváleného zákona.

Základom odvodu je čistý obrat, do ktorého sa podľa § 2 ods. 15 prvej vety zákona č. 431/2002 Z. z. o účtovníctve v znení zákona č. 333/2014 Z. z. zahŕňajú výnosy dosahované z predaja výrobkov, tovarov a služieb po odpočítaní zliav. Tým sa nezohľadňujú vynaložené výdavky obchodného reťazca a základ odvodu je vyšší, ako by bol v prípade definovania základu odvodu ako zisku – rozdielu medzi dosiahnutými príjmami a vynaloženými výdavkami obchodného reťazca. S takto určeným základom odvodu nie je vylúčená situácia, že suma, ktorú by bol konkrétny obchodný reťazec povinný zaplatiť, by presiahla jeho zisk. Odvod tak môže byť pre niektoré subjekty likvidačný. Sadzba odvodu je 2,5 %. Nie je zrejmé na základe akých analýz a posúdení vplyvov sa ustanovila práve takáto sadzba. Vzhľadom na jej potenciálne likvidačný charakter ju mal zákonodarca dôkladne odôvodniť.

Podľa čl. I § 11 ods. 1 druhej vety schváleného zákona je druhostupňovým orgánom vo veciach, v ktorých rozhoduje Finančné riaditeľstvo Slovenskej republiky (ďalej len „finančné riaditeľstvo“), ministerstvo. Schválený zákon však neustanovuje ani jeden prípad, v ktorom by rozhodovalo finančné riaditeľstvo. Uvedená právna norma tak pôsobí bezpredmetne. Finančné riaditeľstvo je podľa § 2 zákona č. 333/2011 Z. z. o orgánoch štátnej správy v oblasti daní, poplatkov a colníctva v znení zákona č. 441/2012 Z. z. orgánom štátnej správy v oblasti daní, poplatkov a colníctva a tvorí finančnú správu. Je nesystémové, aby druhostupňovým orgánom vo veciach, v ktorých rozhoduje finančné riaditeľstvo, bolo Ministerstvo pôdohospodárstva a rozvoja vidieka Slovenskej republiky, ktoré podľa právneho poriadku Slovenskej republiky nepatrí do finančnej správy.

V

V dôvodovej správe k schválenému zákonu sa uvádza: *Návrh zákona je v súlade s právom Európskej únie. Predmet návrhu zákona nie je upravený v primárnom práve Európskej únie, nie je upravený v sekundárnom práve Európskej únie a nie je obsiahnutý v judikatúre Súdneho dvora Európskej únie.* Táto časť dôvodovej správy nezodpovedá právnenému stavu, ktorý platí od 1. mája 2004, t. j. od dátumu, kedy sa Slovenská republika stala členským štátom Európskej únie.

Podľa článku 49 Zmluvy o fungovaní Európskej únie (ďalej len „ZFEÚ“) v rámci nasledujúcich ustanovení sa zakazujú obmedzenia slobody usadiť sa štátnych príslušníkov jedného členského štátu na území iného členského štátu. Zakazujú sa aj obmedzenia, ktoré sa týkajú zakladania obchodných zastúpení, organizačných zložiek a dcérskych spoločností štátnymi príslušníkmi jedného členského štátu na území iného členského štátu. Sloboda usadiť sa zahŕňa aj právo zahájiť a vykonávať samostatnú zárobkovú činnosť, založiť a viesť podniky, najmä spoločnosti v zmysle druhého pododseku článku 54 ZFEÚ, za podmienok stanovených pre vlastných štátnych príslušníkov právom štátu, v ktorom dochádza k usadeniu sa, pokiaľ ustanovenia kapitoly o pohybe kapitálu nestanovujú inak.

Podľa článku 56 ZFEÚ v rámci nasledujúcich ustanovení sú zakázané obmedzenia slobody poskytovať služby v Únii vo vzťahu k štátnym príslušníkom členských štátov, ktorí sa usadili v niektorom inom členskom štáte ako príjemca služieb.

Odvod je dodatočná daň, ktorá v podstate kopíruje daň z pridanej hodnoty. Potvrdzujú to viaceré ustanovenia schváleného zákona, najmä to, že správu tohto odvodu podľa čl. 1 § 8 schválený zákon zveruje daňovým úradom a vypočítava sa z celkového čistého obratu povinnej osoby. Vzhľadom na ustanovené podmienky tie obchodné reťazce, ktoré sú povinné platiť odvod, sú zahraničnými právnickými osobami; domácich obchodných reťazcov sa táto povinnosť dotkne len okrajovo. Z toho vyplýva, že odvod je obmedzením uvedených slobôd, ktoré nie je ničím odôvodniteľné.

Obmedzenia slobody usadiť sa sú prípustné, ak sledujú legitímny cieľ a sú odôvodnené naliehavými dôvodmi všeobecného záujmu. Ich použitie musí byť navyše schopné zaručiť uskutočnenie tohto cieľa a nesmie ísť nad rámec toho, čo je nevyhnutné (rozsudok z 21. januára 2010, SGI (C 311/08, EU:C:2010:26, bod 56). Schválený zákon však nespĺňa zákonodarcom deklarovany cieľ. Vnútroštátne opatrenia spôsobilé brániť výkonu základných slobôd zaručených ZFEÚ alebo robiť tento výkon menej prítlačlivým, môžu byť prípustné jedine pod podmienkou, že sledujú cieľ všeobecného záujmu, sú vhodné na zabezpečenie jeho dosiahnutia a nejdú nad rámec toho, čo je nevyhnutné na dosiahnutie sledovaného cieľa (Konstantinides, C 475/11, EU:C:2013:542, bod 50).

Opatrenia obmedzujúce uvedené slobody musia byť aj primerané. Sporný odvod je treba považovať za daň; u dane je zložité uvažovať o jej primeranosti a žiadnu oporu pre záver o primeranosti nemožno nájsť ani v dôvodovej správe ku schválenému zákonu. Napriek tomu sa dá uviesť, že tento odvod nie je primeraný, pretože jeho platením sa nepochybne nakladá rozdielne s poskytovaním služieb veľkými obchodnými reťazcami oproti ostatným poskytovateľom rovnakých služieb.

Z uvedeného vyplýva, že článok 49 a 56 ZFEÚ sa v judikatúre Súdneho dvora Európskej únie interpretuje v tom zmysle, že bráni tomu, aby právna úprava členského štátu ustanovila osobitný odvod obchodných reťazcov spôsobom a procesom, ktoré vyplývajú zo schváleného zákona.

Smernica Rady 2006/112/ES z 28. novembra 2006 o spoločnom systéme dane z pridanej hodnoty (Ú. v. EÚ L 347, 2006, s. 1, ďalej len „smernica“) je základným právnym aktom EÚ, upravujúcim daň z pridanej hodnoty (ďalej len „DPH“).

Súdny dvor Európskej únie vo svojej konštantnej judikatúre ustálil tieto základné charakteristiky dane z pridanej hodnoty:

- a) DPH sa všeobecne uplatňuje na transakcie (dodanie), ktoré sa týkajú tovaru alebo služieb (zásada univerzálnosti);
- b) je úmerná cene, ktorú zdaniteľná osoba vyúčtovala za dodaný tovar a služby;
- c) účtuje sa v každom štádiu výrobného a distribučného procesu, vrátane maloobchodného predaja, bez ohľadu na počet transakcií, ku ktorým predtým došlo;
- d) sumy uhradené v predchádzajúcich etapách výrobného a distribučného procesu sa odpočítavajú od DPH, ktorú je zdaniteľná osoba povinná zaplatiť, takže daň sa v danom štádiu účinne uplatňuje iba na hodnotu pridanú v tomto štádiu a konečné daňové bremeno napokon znáša spotrebiteľ, ktorý nemá právo na odpočítanie DPH zaplatenej na vstupe.

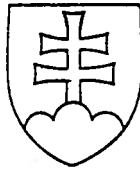
Z ekonomického hľadiska je teda DPH všeobecnou, viacstupňovou, nekumulatívnou daňou z obratu. Odvod sa jednoznačne podobá na DPH (vypočítava sa z čistého obratu povinnej osoby), avšak v žiadnom prípade nespĺňa uvedené charakteristiky, ktoré majú oporu v citovanej smernici. Vzťahuje sa totiž na ceny tovarov pri ich prvotnom predaji konečnému spotrebiteľovi na Slovensku. Preto je v rozpore s touto smernicou.

VI

Vzhľadom na výhrady k schválenému zákonu, ktoré som uviedol v častiach II až V, a vzhľadom na rozsah právomocí prezidenta Slovenskej republiky uplatňujem pripomienku, aby Národná rada Slovenskej republiky pri opätovnom prerokovaní zákonu neprijala ako celok.

Bratislava 12. decembra 2018

NÁRODNÁ RADA SLOVENSKEJ REPUBLIKY

ZÁKON

zo 6. decembra 2018

**o osobitnom odvode obchodných reťazcov
a o doplnení zákona č. 595/2003 Z. z. o dani z príjmov v znení neskorších predpisov**

Národná rada Slovenskej republiky sa uzniesla na tomto zákone:

Čl. I

§ 1

Predmet úpravy

Tento zákon upravuje povinnosť platenia osobitného odvodu obchodnými reťazcami (ďalej len „odvod“).

§ 2

Vymedzenie pojmov

(1) Na účely tohto zákona sa rozumie

- a) obchodným reťazcom zoskupenie obchodných prevádzkarní, ktoré používajú rovnaké alebo vzájomne zameniteľné označenie obchodným názvom a ktoré sú prevádzkované tým istým podnikateľom alebo vzájomne majetkovo alebo personálne prepojenými podnikateľmi, ak
 1. je prevádzkovateľom potravinárskeho podniku,¹⁾
 2. má prevádzky aspoň v 15 % všetkých okresov,

¹⁾ Čl. 3 ods. 2 nariadenia (ES) č. 178/2002 Európskeho parlamentu a Rady z 28. januára 2002, ktorým sa ustanovujú všeobecné zásady a požiadavky potravinového práva, zriaďuje Európsky úrad pre bezpečnosť potravín a stanovujú postupy v záležitostiach bezpečnosti potravín (Mimoriadne vydanie Ú. v. EÚ kap. 15/zv. 6; Ú. v. ES L 31, 1. 2. 2002) v platnom znení.

3. aspoň 25 % čistého obratu pochádza z predaja potravín konečnému spotrebiteľovi,
 4. prevádzky majú jednotný dizajn, spoločnú komunikáciu a spoločné marketingové aktivity,
- b) obchodnou prevádzkarňou priestor, v ktorom podnikateľ predáva tovar s úhradou v hotovosti alebo inými platobnými prostriedkami nahrádzajúcimi hotovosť, ak je táto prevádzkareň verejne prístupná,
 - c) majetkovo prepojenými podnikateľmi
 1. fyzická osoba alebo právnická osoba, ktorá má priamo alebo nepriamo podiel na základnom imaní alebo na hlasovacích právach inej právnickej osoby, umožňujúci vykonávať rozhodujúci vplyv na jej činnosť,
 2. právnické osoby, v ktorých má priamo alebo nepriamo tá istá fyzická osoba alebo právnická osoba podiel na základnom imaní alebo na hlasovacích právach, umožňujúci vykonávať rozhodujúci vplyv na ich činnosť, alebo
 3. fyzické osoby alebo právnické osoby, ktoré priamo alebo nepriamo majú podiel na základnom imaní alebo na hlasovacích právach tej istej právnickej osoby, umožňujúci im vykonávať rozhodujúci vplyv na jej činnosť,
 - d) personálne prepojenými podnikateľmi
 1. blízke osoby,²⁾
 2. fyzické osoby a právnické osoby, ak sa fyzická osoba alebo jej blízka osoba priamo alebo nepriamo zúčastňuje na riadení alebo na kontrole právnickej osoby,
 3. právnické osoby, ak sa na riadení alebo kontrole právnickej osoby priamo alebo nepriamo zúčastňuje tá istá fyzická osoba alebo jej blízke osoby.
- (2) Za obchodný reťazec sa na účely tohto zákona nepovažuje
- a) zariadenie spoločného stravovania,³⁾
 - b) malý podnik⁴⁾ a stredný podnik,⁵⁾
 - c) obchodný reťazec, ktorý je výrobcom potraviny a ktorý predáva potraviny konečnému spotrebiteľovi, pričom najmenej 80 % jeho čistého obratu pochádza z predaja potravín, ktoré vyrobí,
 - d) obchodný reťazec, ktorý je majetkovo prepojený s výrobcou potraviny podľa písmena c), pričom najmenej 80 % jeho obratu pochádza z predaja potravín, ktoré vyrobí výrobca, s ktorým je majetkovo prepojený,
 - e) obchodný reťazec, u ktorého najmenej 80 % jeho obratu pochádza z predaja potravín jednej triedy.⁶⁾

§ 3

²⁾ § 116 Občianskeho zákonníka.

³⁾ § 26 zákona č. 355/2007 Z. z. o ochrane, podpore a rozvoji verejného zdravia a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení zákona č. 355/2016 Z. z.

⁴⁾ Čl. 2 ods. 2 Prílohy I nariadenia Komisie (EÚ) č. 651/2014 zo 17. júna 2014 o vyhlásení určitých kategórií pomoci za zlučiteľné s vnútorným trhom podľa článkov 107 a 108 Zmluvy (Ú. v. EÚ L 187, 26. 6. 2014) v platnom znení.

⁵⁾ Čl. 2 Prílohy I nariadenia (EÚ) č. 651/2014 v platnom znení.

⁶⁾ Vykonávacie nariadenie Komisie (EÚ) 2017/1925 z 12. októbra 2017, ktorým sa mení príloha I k nariadeniu Rady (EHS) č. 2658/87 o colnej a štatistickej nomenklatúre a o Spoločnom colnom sadzobníku (Ú. v. EÚ L 282, 31.10.2017).

Odvodové obdobie

Odvodovým obdobím sú tri po sebe nasledujúce kalendárne mesiace príslušného účtovného obdobia.⁷⁾ Prvé odvodové obdobie príslušného účtovného obdobia sa začína prvý deň príslušného účtovného obdobia a posledné odvodové obdobie príslušného účtovného obdobia sa končí posledný deň príslušného účtovného obdobia. Ak nie je možné splniť podmienku troch po sebe nasledujúcich kalendárnych mesiacov, odvodovým obdobím je počet aj začatých kalendárnych mesiacov príslušného účtovného obdobia.

§ 4

Základ odvodu

- (1) Základom odvodu je čistý obrat⁸⁾ obchodného reťazca za príslušné odvodové obdobie.
- (2) Do základu odvodu podľa odseku 1 sa nezapočítava čistý obrat obchodných prevádzkarní, ktoré sa nachádzajú v
 - a) okresoch zapísaných v zozname najmenej rozvinutých okresov⁹⁾ a ktoré majú najviac desiatich zamestnancov,
 - b) obci, kde sú najviac tri obchodné prevádzkarne, ktoré predávajú potraviny konečnému spotrebiteľovi.

§ 5

Sadzba odvodu

Sadzba odvodu je 2,5 %.

§ 6

Výpočet odvodu

Odvod za odvodové obdobie sa vypočíta ako súčin základu odvodu a sadzby odvodu, okrem posledného odvodového obdobia. Za posledné odvodové obdobie sa odvod vypočíta ako súčin čistého obratu za príslušné účtovné obdobie a sadzby odvodu, od ktorého sa odpočítajú odvody za predchádzajúce odvodové obdobia príslušného účtovného obdobia. Ak sú odvody za predchádzajúce odvodové obdobia príslušného účtovného obdobia vyššie ako súčin čistého obratu za príslušné účtovné obdobie a sadzby odvodu, na rozdiel sa neprihliada.

§ 7

Vyrubenie a platenie odvodu

- (1) Obchodný reťazec je povinný doručiť správcovi odvodu do konca kalendárneho

⁷⁾ Zákon č. 431/2002 Z. z. o účtovníctve v znení neskorších predpisov.

⁸⁾ § 2 ods. 15 prvá veta zákona č. 431/2002 Z. z. v znení zákona č. 333/2014 Z. z.

⁹⁾ § 2 ods. 1 a § 3 ods. 3 písm. a) zákona č. 336/2015 Z. z. o podpore najmenej rozvinutých okresov a o zmene a doplnení niektorých zákonov.

mesiacu nasledujúceho po odvodovom období, písomné oznámenie o výške odvodu, ktoré sa predkladá na tlačive, ktorého vzor určí Finančné riaditeľstvo Slovenskej republiky (ďalej len „finančné riaditeľstvo“) a uverejní ho na svojom webovom sídle; v rovnakej lehote je obchodný reťazec povinný odvod zaplatiť.

- (2) Ak výška odvodu uvedená v písomnom oznámení podľa odseku 1 nie je vypočítaná podľa tohto zákona, správca odvodu vydá rozhodnutie, v ktorom určí výšku odvodu. Ak bol odvod zaplatený v inej výške ako bol určený rozhodnutím podľa prvej vety, obchodný reťazec je povinný dlžnú sumu odvodu doplatiť v lehote podľa odseku 5 alebo správca odvodu je v tejto lehote povinný navyše zaplatenú sumu odvodu vrátiť obchodnému reťazcu.
- (3) Ak obchodný reťazec nepodá písomné oznámenie podľa odseku 1 za niektoré odvodové obdobie príslušného účtovného obdobia, správca odvodu vydá rozhodnutie, v ktorom určí výšku odvodu podľa posledného oznámenia podaného v príslušnom účtovnom období.
- (4) Ak obchodný reťazec písomné oznámenie podľa odseku 1 v príslušnom účtovnom období nepodá vôbec, správca odvodu vydá rozhodnutie, v ktorom určí výšku odvodu, ktorý vypočíta z posledného známeho čistého obratu obchodného reťazca predchádzajúceho účtovného obdobia prepočítaného pomerne na jedno odvodové obdobie; ak obchodný reťazec nemá predchádzajúce účtovné obdobie, odvod sa vypočíta z čistého obratu obchodného reťazca príslušného účtovného obdobia za všetky odvodové obdobia po skončení tohto účtovného obdobia.
- (5) Obchodný reťazec je povinný zaplatiť odvod na základe rozhodnutia správcu odvodu do 15 dní odo dňa doručenia rozhodnutia. Rozhodnutie o vyrubení odvodu nadobúda právoplatnosť doručením obchodnému reťazcu. Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravné prostriedky, okrem odvolania, ktoré nemá odkladný účinok.
- (6) Odvod sa považuje za vyrubený podaním písomného oznámenia podľa odseku 1 alebo doručením rozhodnutia správcu odvodu obchodnému reťazcu alebo jeho právnomu nástupcovi.
- (7) Obchodný reťazec odvod neplatí, ak výška odvodu za príslušné odvodové obdobie nepresiahne sumu 5 000 eur.

§ 8

Správca odvodu

Správu odvodu vykonáva daňový úrad príslušný na správu dane z príjmov obchodného reťazca podľa osobitného predpisu.¹⁰⁾

¹⁰⁾ Zákon č. 595/2003 Z. z. o dani z príjmov v znení neskorších predpisov.

§ 9 Spôsob platenia odvodu

- (1) Odvod sa uhrádza v eurách na účet správcu odvodu.
- (2) Nezaplatený odvod sú povinní uhradiť po zániku obchodného reťazca jeho právni nástupcovia spoločne a nerozdielne. Právni nástupcovia sú povinní uhradiť nezaplatený odvod obchodného reťazca do konca kalendárneho mesiaca, v ktorom obchodný reťazec zanikol.

§ 10 Zodpovednosť za porušenie povinností

- (1) Ak obchodný reťazec nepodá oznámenie podľa § 7 ods. 1 alebo nezaplatí odvod vo vyrubenej výške najneskôr do troch dní od splatnosti odvodu, správca odvodu mu uloží pokutu vo výške 0,2% zo súčtu posledných známych výnosov z prevádzkovej a finančnej činnosti za predchádzajúce účtovné obdobie; ak obchodný reťazec nemá predchádzajúce účtovné obdobie, uloží pokutu zo súčtu výnosov z prevádzkovej a finančnej činnosti za príslušné účtovné obdobie po skončení tohto účtovného obdobia.
- (2) Ak bol odvod zaplatený v inej výške ako bol určený rozhodnutím podľa § 7 ods. 2 prvej vety, správca odvodu uloží pokutu vo výške 10 % dlžnej sumy odvodu.
- (3) Výnosy pokút sú príjmom štátneho rozpočtu.

Spoločné, prechodné a záverečné ustanovenia

§ 11

- (1) Ustanovenia osobitného predpisu¹¹⁾ sa na tento zákon použijú primerane, ak tento zákon neustanovuje inak. Druhostupňový orgán vo veciach, v ktorých rozhoduje finančné riaditeľstvo, je Ministerstvo pôdohospodárstva a rozvoja vidieka Slovenskej republiky (ďalej len „ministerstvo pôdohospodárstva“).
- (2) V rozpočtovej kapitole ministerstva pôdohospodárstva sa najmä na účely zabezpečenia podpory poľnohospodárstva a potravinárstva každoročne rozpočtujú finančné prostriedky zodpovedajúce rozdielu sumy výnosu z odvodu obchodných reťazcov a sumy zníženia dane z príjmov z dôvodu platenia odvodu obchodnými reťazcami obsiahnutých v prognóze Výboru pre daňové prognózy¹²⁾ na príslušný rozpočtový rok.
- (3) Dlžná suma odvodu po lehote splatnosti je nedoplatkom na odvode. Na vymáhanie

¹¹⁾ Zákon č. 563/2009 Z. z. o správe daní (daňový poriadok) a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov.

¹²⁾ Čl. 8 ústavného zákona č. 493/2011 Z. z. o rozpočtovej zodpovednosti.

nedoplatku na odvode sa primerane použijú ustanovenia osobitného predpisu¹³⁾.

- (4) Ministerstvo pôdohospodárstva môže vydať metodické usmernenie na zabezpečenie jednotného uplatňovania tohto zákona, ktoré zverejní na svojom webovom sídle.

§ 12

Povinnosť platiť odvod podľa tohto zákona má obchodný reťazec počnúc prvým odvodovým obdobím patriacim do účtovného obdobia, ktoré začína po 31. decembri 2018.

Čl. II

Zákon č. 595/2003 Z. z. o dani z príjmov v znení zákona č. 43/2004 Z. z., zákona č. 177/2004 Z. z., zákona č. 191/2004 Z. z., zákona č. 391/2004 Z. z., zákona č. 538/2004 Z. z., zákona č. 539/2004 Z. z., zákona č. 659/2004 Z. z., zákona č. 68/2005 Z. z., zákona č. 314/2005 Z. z., zákona č. 534/2005 Z. z., zákona č. 660/2005 Z. z., zákona č. 688/2006 Z. z., zákona č. 76/2007 Z. z., zákona č. 209/2007 Z. z., zákona č. 519/2007 Z. z., zákona č. 530/2007 Z. z., zákona č. 561/2007 Z. z., zákona č. 621/2007 Z. z., zákona č. 653/2007 Z. z., zákona č. 168/2008 Z. z., zákona č. 465/2008 Z. z., zákona č. 514/2008 Z. z., zákona č. 563/2008 Z. z., zákona č. 567/2008 Z. z., zákona č. 60/2009 Z. z., zákona č. 184/2009 Z. z., zákona č. 185/2009 Z. z., zákona č. 504/2009 Z. z., zákona č. 563/2009 Z. z., zákona č. 374/2010 Z. z., zákona č. 548/2010 Z. z., zákona č. 129/2011 Z. z., zákona č. 231/2011 Z. z., zákona č. 250/2011 Z. z., zákona č. 331/2011 Z. z., zákona č. 362/2011 Z. z., zákona č. 406/2011 Z. z., zákona č. 547/2011 Z. z., zákona č. 548/2011 Z. z., zákona č. 69/2012 Z. z., uznesenia Ústavného súdu Slovenskej republiky č. 188/2012 Z. z., zákona č. 189/2012 Z. z., zákona č. 252/2012 Z. z., zákona č. 288/2012 Z. z., zákona č. 395/2012 Z. z., zákona č. 70/2013 Z. z., zákona č. 135/2013 Z. z., zákona č. 318/2013 Z. z., zákona č. 463/2013 Z. z., zákona č. 180/2014 Z. z., zákona č. 183/2014 Z. z., zákona č. 333/2014 Z. z., zákona č. 364/2014 Z. z., zákona č. 371/2014 Z. z., zákona č. 25/2015 Z. z., zákona č. 61/2015 Z. z., zákona č. 62/2015 Z. z., zákona č. 79/2015 Z. z., zákona č. 140/2015 Z. z., zákona č. 176/2015 Z. z., zákona č. 253/2015 Z. z., zákona č. 361/2015 Z. z., zákona č. 375/2015 Z. z., zákona č. 378/2015 Z. z., zákona č. 389/2015 Z. z., zákona č. 437/2015 Z. z., zákona č. 440/2015 Z. z., zákona č. 341/2016 Z. z., zákona č. 264/2017 Z. z., zákona č. 279/2017 Z. z., zákona č. 335/2017 Z. z., zákona č. 344/2017 Z. z., zákona č. 57/2018 Z. z., zákona č. 63/2018 Z. z., zákona č. 112/2018 Z. z., zákona č. 209/2018 Z. z., zákona č. 213/2018 Z. z., zákona č. 317/2018 Z. z. a zákona č. 347/2018 Z. z. sa dopĺňa takto:

1. V § 17 sa odsek 19 dopĺňa písmenom k), ktoré znie:

„k) osobitný odvod obchodných reťazcov podľa osobitného predpisu.^{79f)}“.

Poznámka pod čiarou k odkazu 79f znie:

„^{79f)} Zákon č. .../2018 Z. z. o osobitnom odvode obchodných reťazcov a o doplnení zákona č.

¹³⁾ § 88 až 153 zákona č. 563/2009 Z. z. v znení neskorších predpisov.

595/2003 Z. z. o dani z príjmov v znení neskorších predpisov.“.

2. Za § 52z sa vkladá § 52zu, ktorý vrátane nadpisu znie:

„§ 52zu

Prechodné ustanovenie k úprave účinnnej od 1. januára 2019

Ustanovenie § 17 ods. 19 písm. k) v znení účinnom od 1. januára 2019 sa prvýkrát použije na osobitný odvod obchodných reťazcov^{79f)} zaplatený po 31. decembri 2018.

Čl. III

Tento zákon nadobúda účinnosť 1. januára 2019.

prezident Slovenskej republiky

predseda Národnej rady Slovenskej republiky

predseda vlády Slovenskej republiky